

Mötesplats mellan då och nu

Gamla kyrkogården är en begravningsplats belägen nära gamla stenbron. Sedan 1800-talets början har ett stort antal människor fått sin sista vila i vad som numera är en central del av Karlstad. Med hjälp av ett par ungdomar finns numera en broschyr om gamla kyrkogårdens västra del.

Det är kyrkogårdsförvaltningen som ligger bakom broschyren, som kommer att finnas tillgänglig bland annat på turistbyrån i Karlstad. Det speciella med broschyren är att det är ett antal elever på medialinjens tredje årskurs på Sundsta-Älvkulle gymnasiet som har producerat den åt kyrkogårdsförvaltningen.

Det hela är bara första delen i en lång satsning på att väcka uppmärksamhet kring begravningsplatserna och kyrkogårdarna i Karlstad.

Målmedvetna ungdomar

Ungdomarna som har producerat broschyren är nöjda över resultatet. Det syns på kroppsspråket hos Sebastian Edman, Gabriel Fernlöf och Albin Lang. Tillsammans med Emma Johansson arbetade de med sin lärare åt kyrkogårdsförvaltningen för att producera broschyren till sin helhet.

- Glöm inte att skriva att Emma gjorde mycket för att det blev så bra som det blev. Hon var lite en person som tog det där lilla extra ansvaret för att det skulle fungera, säger killarna.

- Vi fick frågan om vi ville göra det här. Det var ingenting vi var tvungna till utan någonting vi fick göra frivilligt. Alla tyckte väl att det var roligt att det blev något som kommer att synas och som folk kommer att få se, berättar Gabriel Fernlöf.

Deras tidigare erfarenheter på medialinjen och inriktningen grafisk profil hade gett dem kunskap som kom till an-

BAKFICKEKULTUR. Sebastian Edman och Gabriel Fernlöf är två av fyra gymnasieelever som har skapat en broschyr för Gamla kyrkogårdens västra del. Storleken är smidig och den ryms i bafickan.

vändning i det stora projektet. Allt från att redigera, fota, skapa en bra layout och att ordna det hela i en lättillgänglig helhet för läsaren ingick i arbetet.

- Tidigare så har vi gjort lite bokslag, foldrar och en teateraffisch. Broschyren är väl det vi har gjort som är störst. De ville anlita sig av unga för att kunna rikta sig till unga. De trodde väl att vi kanske hade lite ögon för hur det skulle kunna göras, säger Gabriel och Sebastian tillsammans.

- Vi har inte bara jobbat på skoltid, utan det har även blivit lite utanför, berättar Sebastian Edman.

Höstfoton

Fotona som eleverna har tagit låter hösten inrama den anrika kyrkogården, där man efter lite historik får stifta bekantskap med olika personligheter som vilar där. Och den är inte större än att den ryms i bafickan.

- Vi var ute ganska tidigt och funderade kring den här broschyren. Den innehåller ett stickprov av kyrkogården för att skapa lite nyfikenhet. Den numera pensionerade författaren Erik Bengtson hade visningar av kyrkogården för

numera kallas Gamla kyrkogården västra. Den karakteristiska stenvuren fastställdes åtta år senare. Område efter område kom senare till i en process som pågick över 70 år efter invigningen.

I dag samsas här många personligheter som har gått vidare. Allt ifrån tidigare landshövdingar, Karlstads-Tidningens grundare och initiativtagaren till Stadsträdgården bland annat. Varav några intres-

KULTURGRAVAR. Gamla kyrkogården rymmer ett antal så kallade kulturgravar. Gravar som är äldre än vad som vanligtvis bevaras, men som på grund av sina särskilda egenskaper sparas till eftervärlden.

sina elever på Sundsta-gymnasiet. Vi kan inte arrangera något sådant, men tanken är att vi ska ha en broschyr kring varje kyrkogård, berättar Morgan Cederlund på Kyrkogårdsförvaltningen.

- Folk som själva har bidragit med kunskap, hembygdsföreningar och flera har hört av sig och sagt att den är jättebra. Vi är nöjda, berättar Morgan.

Influenser

Karlstad är inte den enda stad som har nytänkande idéer kring kyrkogårdskultur. Flera kommuner har till och med börjat arrangera visningar av kyrkogårdar som involverar skådespel för skolelever. Där levandegör man olika historiska personer med hjälp av skåde-

spelare för att historieundervisningen ska bli intressant.

- Men där är vi inte riktigt i Karlstad nu, säger Morgan.

Utifrån sina resurser är målet att uppmärksamma samtliga de kyrkogårdar och begravningsplatser som finns i Karlstad. För det är uppenbart att det finns ett intresse kring vad kyrkogårdarna är och vad som görs och händer där. Framför allt genom den kritik som kommer när någon anser att de har gjort fel.

- Det märkte vi när vi tog ner ett träd här att det blev ett jädra hallå, säger Morgan och skrattar.

- Det är många som bryr sig. Det väcker åsikter och folk reagerar. Det är ju inget hemligt område direkt, fyller

En koleraepidemi

Men inte att förglömma så finns här även många människor som inte står att läsa om i historieböckerna. Bland annat innebar 1853 års koleraepidemi

Kent Holmberg i, som är arbetschef på kyrkogårdsförvaltningen.

Svårt urval

Inte är det ett enkelt arbete när delar handlar om att välja bort en del av historien. För vem ska kunna avgöra vilken persons historia som är värd att bevaras?

- Vi kan ju se på en gravsten om det finns visst värde i grav- eller stenarbetet. Men vi kan ju inte personhistorier. Därför vill vi få hjälp. Någon kanske reagerar och säger, "men vad har ni gjort med den graven?". Så den hjälpen är väldigt viktigt, berättar Morgan.

ROBERT HALVARSSON

Här är historien bakom Gamla kyrkogården

Gamla kyrkogården kom till på grund av nödvändighet. Så tidigt som i slutet på 1700-talet kom förslaget på en ny kyrkogård, då den äldre kyrkogården vid domkyrkan var överfull.

Så i början en dag i maj år 1800 invigdes det som

att västra kyrkogårdens C-område tillkom.

Med andra ord har såväl hög som låg fått sin sista viloplats i Gamla kyrkogården. Då den är öppen för allmänheten är det ett utmärkt ställe att lära sig om Karlstads historia och flera personligheter som har levat i Karlstad.

ROBERT HALVARSSON